

Introduktion till temat Implantat

Vi hyllar ett paradigmskifte

ETT PARADIGMSKIFTE INTRÄDER när någon bryter rådande tankemönster och förklarar den tidigare utbredda rådande uppfattningen som felaktig och detta nya synsätt vinner acceptans. Paradigmskiftet kring implantat inträffade på 1980-talet. Fram till Brånemarks upptäckt av möjligheten att skapa den unika förbindelsen – osseointegration – mellan det kroppsfrämmande ämnet titan och levande benvävnad, var den kliniska behandlingen med olika benretinerade implantat kantat av ständiga misslyckanden och stora lidanden för berörda patienter. Det tog alltså en viss tid från att första patienten behandlades med Brånemarks nya koncept i september 1965, tills vetenskapsvärlden och kliniker omvändes i sin syn på implantatbehandlingens möjligheter.

I DETTA NUMMER presenterar vi tre vetenskapsartiklar och ger både en titt i backspegeln, en bild av nuläget och en glimt i kristallkulan inom implantatområdet. De är skrivna av tre världsledande svenska forskargrupper, Tomas Albrektsson, Tord Berglundh och Ann Wennerberg, och deras medarbetare. Artiklarna är också tänkta som aptitretare och introduktion till mer fullständiga presentationer vid EAO-konferensen (se faktarutan nedan).

FÖR EGEN DEL mötte jag mina första implantatpatienter 1984 på käkkirurgiska kliniken vid Länsjukhuset i Halmstad. Teamet runt Lars Kristerson och hans medarbetare tillhörde pionjerna både i landet och världen. Behandlingen föregicks av en rigorös preoperativ undersökning, som också innefattade psykiatrisk konsultation. Patienten sederades intravenöst vid operationen av ett narkosteam. Kirurgin på en okomplicerad tandlös käke kunde ta tre timmar i anspråk, eller mer. Det var en högtidlig känsla i operationsrummet och naturligtvis en lyckokänsla när jag så småningom fick skruva några varv på en fixtur i underkäkens mitt. Kanske till och med placera en täckskruv på fixturen innan det frilagda käkbenet täcktes med slemhinna som omsorgsfullt suturerades. Patienten återkom vid flera uppföljande besök och efter tre månader (underkäken) och sex månader (överkäken) gjordes disansoperationen och det protetiska arbetet kunde

”... våra patienter har fått ökad livskvalitet på ett sätt som var svårt att föreställa sig i implantaterans gryning.”

så småningom påbörjas. En sammanlagd behandlingstid på sex till nio månader var vanligt.

I dag är det möjligt att genomföra liknande behandling, baserad på virtuell operationsbehandling och med brokonstruktion som färdigställt före det kirurgiska ingreppet, på någon timme.

För en tid sedan fick jag ett e-brev från en av de första patienter jag opererade i Malmö för 30 år sedan. Det var ett känslomässigt mycket utlämnande och berörande brev, som handlade om glädjen över återvunnen livskvalitet. Av de flesta patienter som upplevt skillnaden mellan illasittande avtagbara och goda fastsittande tandersättningar, får behandlande tandvårdsteam i landet och världen säkert ta del av liknande vittnesmål. Nog värmer det i själen på terapeuten.

PARADIGMSKIFTET HAR GETT oss bättre behandlingsmöjligheter och våra patienter har fått ökad livskvalitet på ett sätt som var svårt att föreställa sig i implantaterans gryning. Möjligen var det en eldsjäl som såg möjligheterna redan från början: Per-Ingvar Brånemark. Vi hyllar ett paradigmskifte, hans minne och gärning med största ödmjukhet och tacksamhet.

Björn Klinge

vetenskapsredaktör

Jubileumsfirande på Älvsjömässan den 24–26 september

● I september firar vi i Stockholm 50-årsjubileet av den första patienten behandlad enligt principerna för osseointegration. En internationell konferens arrangeras av EAO (European Association for Osseointegration) den 24–26 september på Älvsjömässan, och är en hyllning till professor Per-Ingvar Brånemark och hans gärning. Brånemark avled i slutet av förra året.

EAO:s konferens är öppen för alla.

● Konferensen är på engelska och öppen för alla. Anmälan görs på nätet (www.eao-congress.com), och där finns även program. Det är också möjligt att lösa konferensavgift direkt på plats i Älvsjö.

● På söndag den 27 september ordnas en speciell konferens i Aula Medica på Karolinska institutet (anmälan via www.branemark-symposium.com). Detta evenemang är också öppet för alla intresserade. Här går deltagaravgiften i sin helhet till att bekosta behandlingen av behövande hjälpsökande vid Brånemark Center i Bauru i Brasilien.